



## ปัจจัยที่ทำให้เกิดที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากข้อค้นพบต่างๆ ที่จะทำให้ทราบถึงที่มาและลักษณะการครอบครองที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัยและประเด็นสำคัญของอาคารบ้านเรือนที่ได้ปรับเปลี่ยนการใช้สอยมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จึงครอบคลุมถึงโครงการและเหตุการณ์ต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่ชุมชนอัมพวา ที่มีผลต่อพัฒนาการที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา ดังนี้

### 5.1 โครงการและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

#### ช่วงที่ 1 ปี พ.ศ.2544-2545

การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก และการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของกลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนบริเวณต้นน้ำ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางความเจริญครั้งใหญ่จากเดิมที่ศูนย์กลางความเจริญถูกกำหนดโดยโครงข่ายลำน้ำกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญ ถูกกำหนดโดยโครงข่ายถนนการพัฒนาโครงข่ายถนนในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยไม่คำนึงถึงศูนย์กลางความเจริญดั้งเดิม ทำให้ความเจริญย้ายไปยังพื้นที่ที่มีโครงข่ายถนนที่สมบูรณ์กว่า คือ เมืองแม่กลอง กิจกรรมการค้าขายที่เคยคึกคักก็กลายเป็นเงียบเหงา ผู้คนเริ่มย้ายออกจากพื้นที่ย่านอาคาร ร้านค้าย้ายจากเส้นทางน้ำ ไปใช้เส้นทางสัญจรทางบกมากขึ้น จนเกิดชุมชนใหม่ที่ขยายตัวลึกจากฝั่งคลองเข้าไปมากขึ้น ย่านการค้าริมน้ำของชุมชนลดบทบาทลง

อย่างไรก็ตามการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำโดยภาพรวมยังเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก ยังคงรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแม่น้ำลำคลองอยู่ การดำเนินโครงการต่างๆ ในช่วงนี้ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันตก และคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่างเพื่อเข้าร่วมโครงการนำร่องฯ ชุมชนอัมพวายังคงเป็นแบบดั้งเดิม ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยมีการดำเนินโครงการฯ ต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. โครงการต่างๆ ที่มีผลต่อการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

1) โครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคตะวันตก (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545)

• วัตถุประสงค์

เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาสภาพแวดล้อมของแม่น้ำ คู คลอง ให้สอดคล้องกับระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน และสามารถนำกลยุทธ์ในการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานต่อไป

• ดำเนินการโดย

- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.)
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) โครงการนำร่องเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมพื้นที่คลองอัมพวา (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546)

• วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนริมฝั่งคลองมีความรู้ ความตระหนักและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและการปฏิบัติดูแลรักษาคลองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระบบนิเวศธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของคลองอัมพวา

• ดำเนินการโดย

- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.)
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวา

3) **โครงการสถาปัตยกรรมศาสตร์** (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2546)

• **วัตถุประสงค์**

เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้วิถีชีวิตชีวิตชุมชนและสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในภาคสนามเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน ช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะเวลาประมาณ 1 เดือนโดยทางคณะ ได้คัดเลือกเทศบาลตำบลอัมพวา เป็นพื้นที่ดำเนินการ เริ่มในปี พ.ศ. 2545 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีมี วัตถุประสงค์แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย

ปี พ.ศ.2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนที่ชุมชนด้านสภาพแวดล้อม ภายภาพและอาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม

• **ดำเนินการโดย**

- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ข. เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา**

- ในปี พ.ศ.2545 นางสาวประยงค์ นาคะวงค์ บริจาคที่ดินและห้องแถวไม้แต่ มุลนิธิชัยพัฒนา ประกอบด้วย ที่ดิน จำนวน 17 ไร่ และห้องแถวไม้ จำนวน 31 คูหา (ศิริวรรณ ศิลพัชรนนท์,2549: 61)

□ **ช่วงที่ 2 ปีพ.ศ.2546-2548**

ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับต้นมหาจักรีบรมราชวงศ์ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานของชุมชนอัมพวาทำให้ชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงครามและมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากความพยายามดำเนินโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่ชุมชนอัมพวาและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2544 เป็นต้นมา ทำให้ชุมชนอัมพวาได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งจากการประสานการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนอัมพวาที่เคยซบเซา ใหกลับมามีชีวิตอีกครั้งหนึ่ง

ผลจากการดำเนินโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่ชุมชนอัมพวา ที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนที่เคยย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานยังแหล่งอื่นเริ่มย้ายกลับเข้ามาในชุมชน และมีบางส่วนที่

ผลจากการดำเนินโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่ชุมชนอัมพวา ที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนที่เคยย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานยังแหล่งอื่นเริ่มย้ายกลับเข้ามาในชุมชน และมีบางส่วนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ บ้านเรือนริมน้ำที่เสื่อมโทรมเริ่มได้รับการซ่อมแซม การคมนาคมทางน้ำเริ่มกลับมาคึกคัก มีการรื้อฟื้นตลาดน้ำขึ้นใหม่ โดยจัดเป็นตลาดน้ำยามเย็น มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อเนื่องอีกมากมาย ปัจจุบันชุมชนอัมพวา เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะชุมชนที่มีคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์มรดกทางวัฒนธรรม และความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มีนักท่องเที่ยวแวะมาเยี่ยมเยือนชุมชนแห่งนี้เป็นจำนวนมากตลอดทั้งปี

การดำเนินโครงการต่างๆ ในช่วงนี้ เป็นการเริ่มต้นของโครงการนำร่องเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมคลองอัมพวา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอัมพวา โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

### ก. โครงการต่างๆ ที่มีผลต่อการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

#### 1) โครงการสถาปัตยกรรมศาสตร์

##### • วัตถุประสงค์

เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในภาคสนามเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน ช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะเวลาประมาณ 1 เดือนโดยทางคณะฯ ได้คัดเลือกเทศบาลตำบลอัมพวา เป็นพื้นที่ดำเนินการ เริ่มในปี พ.ศ. 2545 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีมี วัตถุประสงค์แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย

- ปี พ.ศ.2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านประวัติศาสตร์วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ชุมชนอัมพวา
- ปี พ.ศ.2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ ฐานข้อมูลเพิ่มเติมการออกแบบและปรับปรุงภูมิทัศน์ ในพื้นที่ตลาดน้ำริมนคลอง และพื้นที่มูลนิธิ-ชัยพัฒนาและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ชุมชนให้แก่เยาวชนในชุมชน
- ปี พ.ศ.2548 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลชุมชน และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่เยาวชนในชุมชน และ

- ดำเนินการโดย
  - คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## 2) โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมพื้นที่คลองอัมพวา

(Thailand Cultural Environment Project ; Amphawa Canal Community:TCEP)

- วัตถุประสงค์

เป็นการจัดทำระบบเพื่อการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องดูแลรักษาคุณค่าของพื้นที่โดยรวม หรือนิเวศชุมชน ซึ่งภายใต้โครงการนี้มีโครงการย่อยหลายต่อหลายโครงการ ได้แก่

- ปี พ.ศ.2546 มีการจัดประชุมและทำการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอก (SWOT)ซึ่งนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลอัมพวาที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ปี พ.ศ.2547 โครงการจัดทำแผนที่มรดกทางวัฒนธรรมชุมชน อัมพวา ซึ่งมี "โครงการสาธิต" (Demonstration Project) ในการซ่อมแซมอาคารให้คงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์
- ปี พ.ศ.2548 ในช่วงท้ายของโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่คลองอัมพวา (TCEP) เป็นดำเนิน "โครงการสาธิต"(Demonstration Project) ซึ่งเป็นมาตรการให้สิ่งจูงใจ (Incentive) เป็นโครงการนำร่อง ให้ท้องถิ่นในการดำเนินการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน ทั้งนี้รัฐบาลเดนมาร์ก โดยสำนักงานช่วยเหลือทางวิชาการเดนมาร์ก (DANIDA)ให้การสนับสนุนโดยออกเงินสมทบให้กับเจ้าของอาคาร (Matching Fund) 50%ของค่าใช้จ่าย

- ดำเนินการโดย

เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและเดนมาร์ก โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม(สผ.) และสำนักงานช่วยเหลือทางวิชาการเดนมาร์ก (DANIDA) ภายใต้การสนับสนุนจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เทศบาลตำบลอัมพวา มูลนิธิชัยพัฒนา และชาวชุมชนอัมพวา (ศิริวรรณ ศิลพัชรนันท์,2549:55)

3) โครงการศูนย์ข้อมูลชุมชนอัมพวา (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551)

• วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวม จัดแสดง และเผยแพร่ข้อมูลของชุมชนอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรสงคราม ภายในศูนย์จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติของชุมชนอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นห้องสมุดขนาดเล็กที่รวบรวมหนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาและจังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งแหล่งจำหน่ายของที่ระลึกเกี่ยวกับชุมชนอัมพวา

• ดำเนินการโดย

- โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ใช้เรือนแถวไม้ของมูลนิธิชัยพัฒนา ในการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ภายใต้การดำเนินงานโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา เทศบาลตำบลอัมพวา และประชาชนชาวอัมพวา

ข. เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

- ในปี พ.ศ. 2547 การรื้อฟื้นตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา เทศบาลตำบลอัมพวา ได้จัดเป็น "ตลาดน้ำยามเย็น" ในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์
- ในปี พ.ศ. 2547 ภาพยนตร์เรื่อง "โหมโรง" ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับอัมพวาเข้าฉาย ทำให้อัมพวาเป็นที่รู้จักยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา

□ ช่วงที่ 3 ปีพ.ศ. 2549-2551

จากความสำเร็จของโครงการและเหตุการณ์ต่างๆ ในการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา โดยเฉพาะโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่คลองอัมพวา (TCEP) เกิดขึ้นเนื่องจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้เกิดจุดแข็งและศักยภาพในการพัฒนา ยังมีปัจจัยเสริมที่เกื้อหนุนให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลอัมพวา และชาวชุมชนอัมพวา รวมทั้งการร่วมกันฟื้นฟูชุมชนอัมพวาโดยหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ทำ

ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งทำให้เกิดจุดแข็งและศักยภาพในการพัฒนา ยังมีปัจจัยเสริมที่เกื้อหนุนให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลอัมพวา และชาวชุมชนอัมพวา รวมทั้งการร่วมกันฟื้นฟูชุมชนอัมพวาโดยหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ทำให้อัมพวาเริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและมีชื่อเสียงอีกครั้งหนึ่ง ในฐานะเมืองท่องเที่ยวที่มีตลาดน้ำที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าของชุมชนริมน้ำ ที่ยังมีวิถีชีวิตแบบไทยที่สัมพันธ์กับสายน้ำ ในปัจจุบันคนอัมพวาที่ออกไปหางานทำที่อื่น เริ่มย้ายถิ่นกลับมาอยู่กับครอบครัวอีกครั้ง ทำให้คนในวัยต่างๆ มีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และมีกำลังใจที่จะปกป้องและดูแลรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชุมชนไว้ให้ได้ อย่างไรก็ตามการทำให้เกิดผลที่ยั่งยืน ยังคงต้องอาศัยมาตรการในการสร้างความตระหนักแก่ชุมชน ในการควบคุมอาคาร การกำหนดระยะถอยร่น ความสูง รูปแบบและวัสดุที่เหมาะสม รวมทั้งการกำหนดมาตรการในการใช้ที่ดินและอาคาร เพื่อให้สามารถรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

อาจกล่าวได้ว่า ในช่วงที่ 3 นี้ ชุมชนอัมพวาโดยเฉพาะที่บริเวณตลาดน้ำยามเย็น ปัจจุบันได้กลับมาคึกคักและมีความสำคัญอีกครั้งหนึ่ง โดยเป็นจุดศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนอัมพวา และจังหวัดสมุทรสงคราม และเป็นตลาดน้ำแห่งแรกแห่งเดียวของประเทศไทยที่มีรูปแบบการจัดในลักษณะต่างไปจากตลาดน้ำอื่นๆโดยทั่วไป ผลจากการเติบโตอย่างรวดเร็วด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอัมพวาในระยะเวลาไม่ถึง 5 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 - ปัจจุบัน) ส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่างๆ ตามมามากมาย (วิลาวัณย์ ภมรสุวรรณ,2551: 4-29) และเป็นการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนอัมพวา ซึ่งมีผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชนและชาวบ้าน ทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น หมดภาระหนี้สิน คนในวัยแรงงานและคนในรุ่นต่างๆ จำนวนหนึ่งกลับมาสู่ชุมชน และเกิดความพยายามในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ทำให้ชุมชนอัมพวาได้รับการฟื้นฟูให้กลับมีชีวิตชีวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

ช่วงที่ 3 นี้ เป็นผลต่อเนื่องมาจากโครงการและเหตุการณ์ต่างๆในการฟื้นฟูชุมชนอัมพวาที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ โครงการที่ได้ดำเนินการอยู่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2549-2551 มีดังนี้

## ก. โครงการต่างๆ ที่มีผลต่อการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

### 1) โครงการสถาปัตยกรรมศาสตร์

- วัตถุประสงค์

เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรู้วิถีชีวิตชีวิตชุมชนและสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงในภาคสนามเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน ช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระยะเวลาประมาณ 1 เดือนโดยทางคณะฯ ได้คัดเลือกเทศบาลตำบลอัมพวา เป็นพื้นที่ดำเนินการ เริ่มในปี พ.ศ. 2545 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละปีมี วัตถุประสงค์แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย

ในปี พ.ศ.2549 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลชุมชนและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่เยาวชนในชุมชน

- ดำเนินการโดย

- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 2) โครงการศูนย์ข้อมูลชุมชนอัมพวา

- วัตถุประสงค์

เพื่อรวบรวม จัดแสดง และเผยแพร่ข้อมูลของชุมชนอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรสงคราม ภายในศูนย์จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติของชุมชนอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นห้องสมุดขนาดเล็กที่รวบรวมหนังสือ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาและจังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งแหล่งจำหน่ายของที่ระลึกเกี่ยวกับชุมชนอัมพวา

- ดำเนินการโดย

- โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ใช้เรือรบเก่าไม้ของมูลนิธิชัยพัฒนา ในการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรม ภายใต้การดำเนินงานโดยคณะ



สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา  
เทศบาลตำบลอัมพวา และประชาชนชาวอัมพวา

### 3) โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

#### • วัตถุประสงค์

สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนาได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์และ  
พัฒนาชุมชนอัมพวา ภายใต้ชื่อ "โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์" เป็น  
โครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริ  
ให้มูลนิธิชัยพัฒนาได้นำที่ดินที่นางประยงค์ นาคะวะรังค์ ชาวอัมพวาได้น้อม  
เกล้าฯ ถวายมาดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และด้วยที่  
"ชุมชนอัมพวา" เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานที่เกี่ยวข้องกับความเป็น  
ไทยซึ่งอนุชนรุ่นหลังสามารถรำลึกและมองย้อนเห็นภาพอดีตอันรุ่งเรืองถึง  
ความเป็นชุมชนที่มี วัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามที่สะท้อนความเป็นไทยได้  
อย่างน่าภาคภูมิใจ

ดังนั้น การพัฒนาและการจัดการพื้นที่แห่งนี้ จึงต้องดำเนินไปอย่าง  
ถูกต้องเหมาะสมและที่สำคัญ คือ ได้รับความร่วมมือพร้อมใจจากชาว  
อัมพวา ได้แก่ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ลานวัฒนธรรม "นาคะวะรังค์"  
ร้านซานซลา ร้านค้าชุมชน สวนสาธิตการเกษตรเพื่อการเรียนรู้ และห้อง  
นิทรรศการชุมชนอัมพวา เปิดดำเนินการให้นักท่องเที่ยวเข้าชมอย่างเป็นทางการ เมื่อพ.ศ.2550 (ศิริวรรณ ศิลพัชรนันท์, 2549:65)

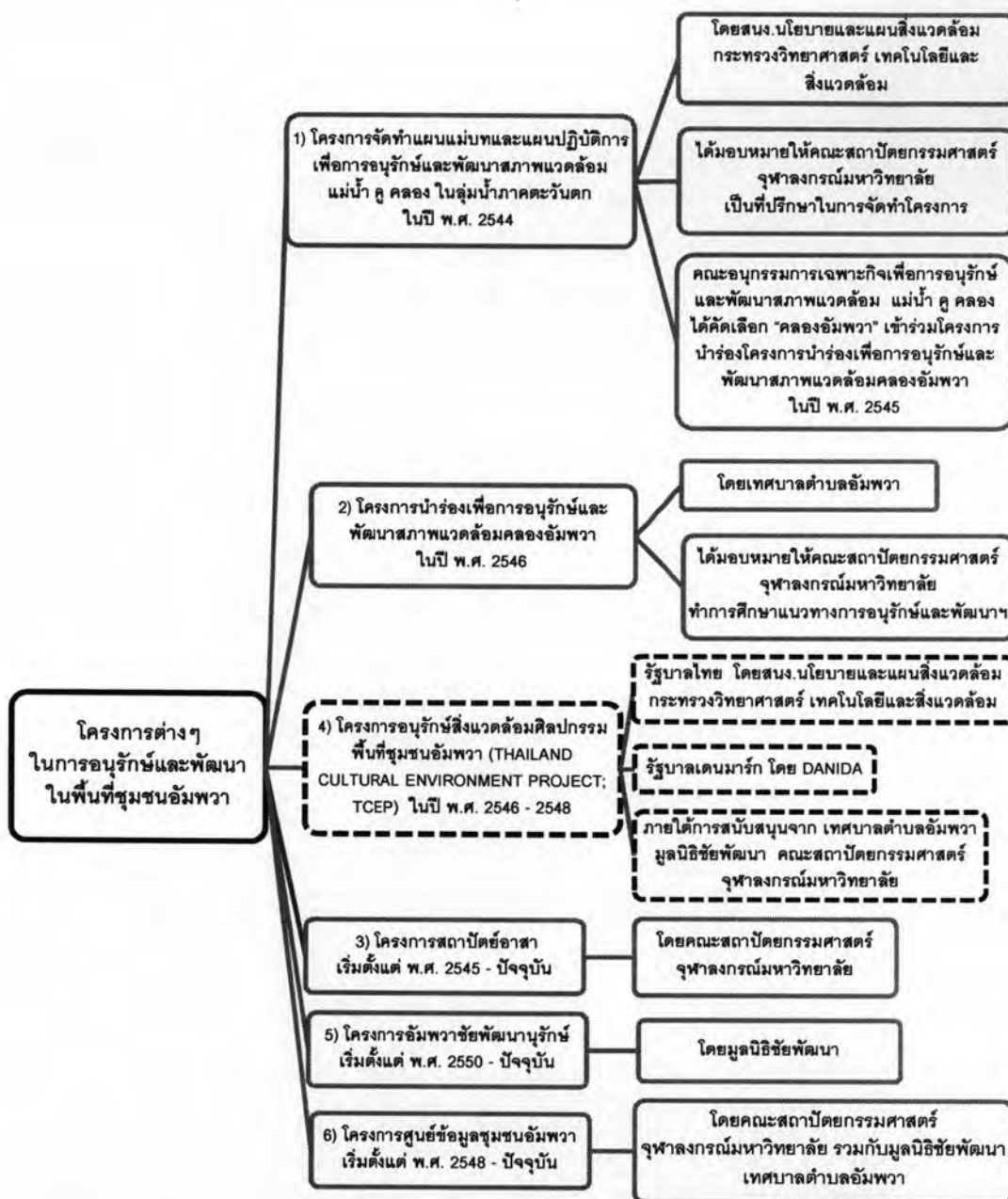
#### • ดำเนินการโดย

- สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา

#### ข. เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

- ในปี พ.ศ.2549 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัด  
นิทรรศการ สูดยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมและผ้าทอไทย ครั้งที่ 4: "เจ้าฟ้านัก  
อนุรักษ์ของแผ่นดิน" ที่เมืองทองธานี ทำให้อัมพวาเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ซึ่ง  
หลังจากเสร็จงานได้บริจาคเรือนแควไม้ให้กับมูลนิธิชัยพัฒนา
- ในปี พ.ศ.2548 และ2549 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-  
กุมารี เสด็จเยี่ยมพื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนา ได้พระราชทานให้น้ำอาคารและ

พื้นที่สวนของมูลนิธิชัยพัฒนา มาสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนอัมพวา และเปิดตัวอย่างเป็นทางการในต้นปี พ.ศ.2550 ภายใต้ชื่อโครงการ“อัมพวา ชัยพัฒนานุรักษ์”



แผนผังที่ 5-1 แสดงโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และพัฒนาในพื้นที่ชุมชนอัมพวา

## 5.2 โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมพื้นที่คลองอัมพวา

โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมพื้นที่คลองอัมพวา (Thailand Cultural Environment Project ; Amphawa Canal Community:TCEP) (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552) ได้ดำเนินการในช่วงพ.ศ. 2546-2548 เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทย โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) และรัฐบาลเดนมาร์ก โดยสำนักงานช่วยเหลือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งประเทศเดนมาร์ก (Danish International Development Assistance: DANIDA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องดูแลรักษาคุณค่าของพื้นที่โดยรวมหรือนิเวศชุมชน ซึ่งเป็นการปรับใช้และเปลี่ยนแปลงระบบเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของประเทศเดนมาร์ก (Cultural Environment Conservation System; CECS) ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งมีการศึกษาและเก็บข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบแหล่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ระบบนิเวศ รวมไปถึงวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้คนในสังคมนั้นๆ มาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในประเทศไทย โดยนำระบบดังกล่าวมาดำเนินการในพื้นที่ชุมชนอัมพวา ภายใต้โครงการนี้มีโครงการย่อยหลายต่อหลายโครงการ ซึ่งทางโครงการฯ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากความพยายามที่ดำเนินการร่วมกันของทั้ง 3 ฝ่ายมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เทศบาลตำบลอัมพวา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนอัมพวาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาฯ

### • เหตุผลที่ชุมชนอัมพวาได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) เนื่องจาก

(1) ในอดีต อัมพวาเป็นชุมชนตลาดน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในลุ่มน้ำแม่กลอง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ปีพ.ศ. 2394-2411) ตั้งแต่บริเวณหน้าวัดพระยาญาติไปจนถึงปากคลองอัมพวา มีเรือนับร้อยลำในแต่ละวัน มีเรือที่มาจากเมืองอื่นๆ เช่น ราชบุรี บางตะนูน มหาชัย แม่กลอง นำสินค้ามาขาย แลกเปลี่ยนกับสินค้าจากสวนในแถบอัมพวาเป็นคลองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

(2) ชุมชนริมคลองอัมพวามีความยาวประมาณ 800 เมตรในบริเวณสองฝั่งคลองอัมพวา อาคารบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว 1-2 ชั้น สร้างด้วยไม้ ซึ่งเดิมเป็นชุมชนตลาดน้ำและร้านค้าริมน้ำ ชุมชนนี้มีควาไม่โดดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมชุมชน ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 50 ปี จนถึงกว่า 100 ปี ประกอบด้วย ห้างแถวไม้ เรือนไทย เรือนพื้นถิ่น เรือนแพ โรงเรียน สำนักงานเทศบาลร้านค้าและสวน จึงได้รับรางวัล "ชุมชนอนุรักษ์ดีเด่น" ในปีพ.ศ. 2546 จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

กว่า 100 ปี ประกอบด้วย ห้างแถวไม้ เรือนไทย เรือนปั้นถิ่น เรือนแพ โรงเรียน สำนักงานเทศบาล  
ร้านค้าและสวน จึงได้รับรางวัล "ชุมชนอนุรักษ์ดีเด่น" ในปีพ.ศ.2546 จากสมาคมสถาปนิกสยาม  
ในพระบรมราชูปถัมภ์

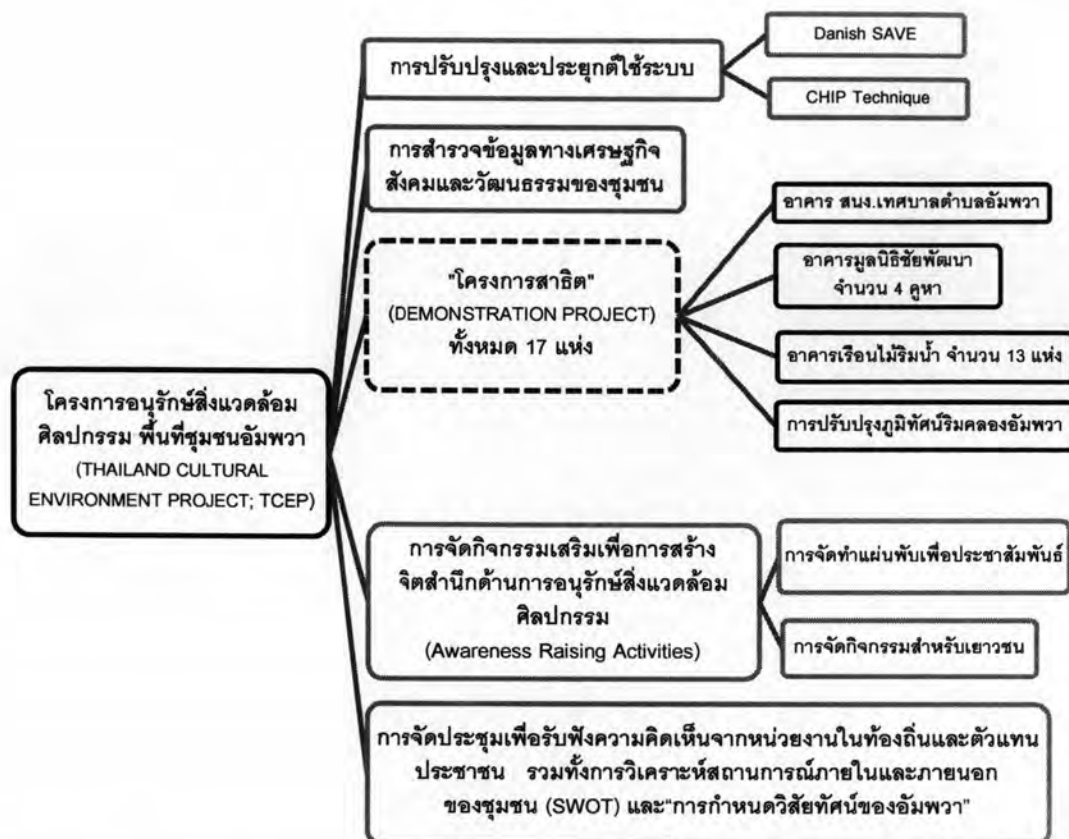
(3) มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วัดที่  
สวยงาม เช่น วัดอัมพวันเจติยาราม วัดบางกะพ้อม วัดภุมรินทร์กุฎีทอง วัดพระยาญาติ และ  
อุทยาน ร.2

(4) มีแผนที่และข้อมูลการศึกษาของ สผ.ซึ่งจัดทำโดยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมคลองอัมพวา

(5) มีตำแหน่งที่ตั้งใกล้กับกรุงเทพฯ ในระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร

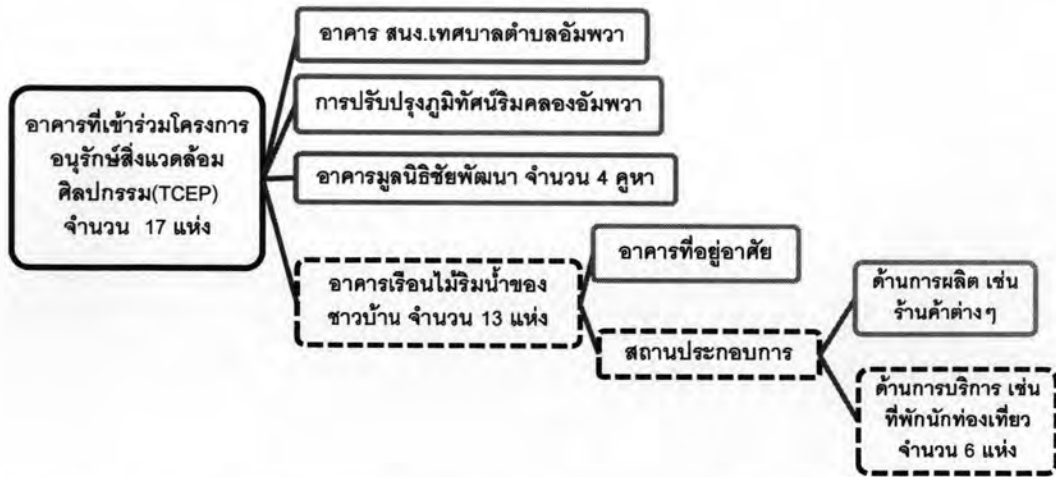
(6) มีชุมชนในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในโครงการรวมทั้งความพร้อมของหน่วยงานของรัฐใน  
ระดับท้องถิ่น กล่าวคือ สำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวา

(7) มีคณะศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความรู้ความเข้าใจสภาพปัญหาของ  
พื้นที่ และมีความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างดี จะเป็นการลดระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการสร้าง  
ฐานความเข้าใจร่วมกันและเป็นการจำกัดเนื้อหาของการสำรวจและการ เก็บข้อมูลให้ตรงกับ  
ประเด็นที่ต้องการเน้นและมีความสำคัญเร่งด่วนในการดำเนินการ

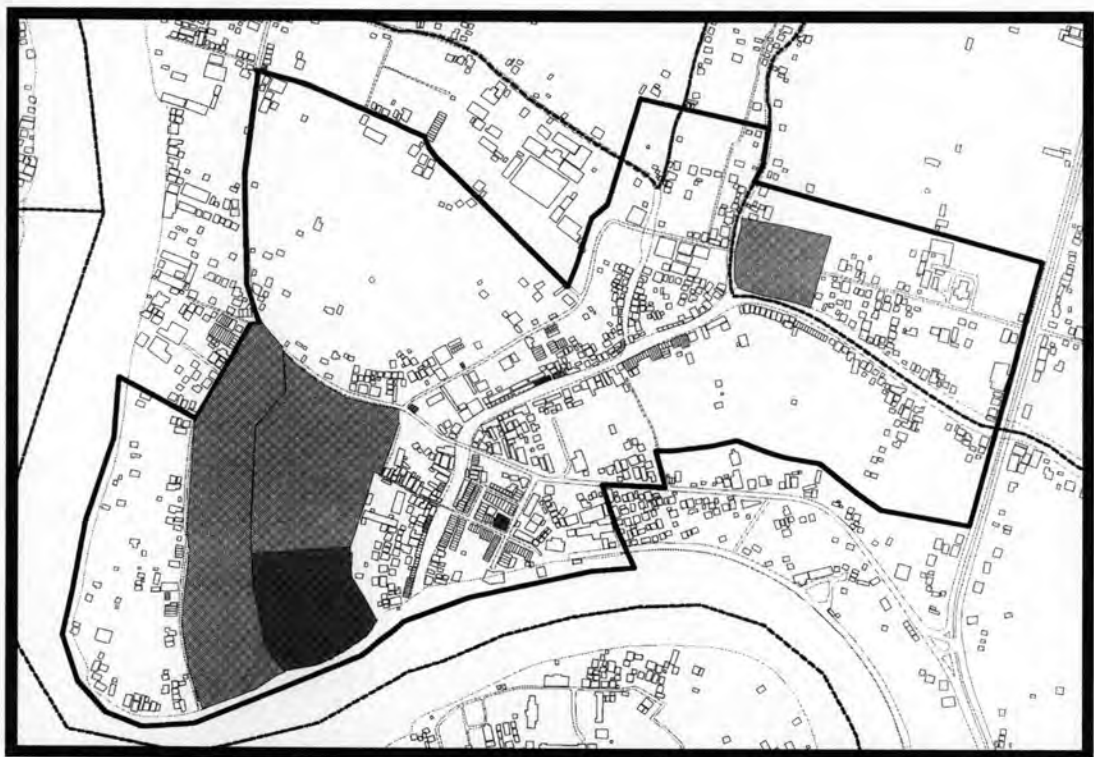


แผนภูมิที่ 5-2 แสดงโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่คลองอัมพวา

การดำเนินการโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม(TCEP) ในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติใน “โครงการสาธิต” (Demonstration Project) ช่อมแซมอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชนอัมพวา ซึ่งเป็นมาตรการให้สิ่งจูงใจ (Incentive) ให้ชุมชนในการดำเนินการอนุรักษ์ศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ภายใต้เกณฑ์ที่สามารถขอรับการสนับสนุน ยกเว้นส่วนที่ประดับและการตกแต่งอาคาร มีอาคารบ้านเรือนที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด 17 แห่ง (ศิริวรรณ ศิลพัชรนันท์,2549:60) ดังนี้



แผนภูมิที่ 5-3 แสดงอาคารบ้านเรือนที่เข้าร่วม “โครงการสาธิต” (Demonstration Project)



แผนที่ 5-1 แสดงพื้นที่ดำเนินโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่คลองอัมพวา (TCEP) ที่มา: หน่วยวิจัยอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม(TCEP) ไม่เพียงแต่จะช่วยให้อาคารบ้านเรือนได้รับการอนุรักษ์และมีสภาพดีขึ้น แต่ยังช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของชุมชนอัมพวา ทั้งนี้สำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวาและชุมชนต่างๆ ร่วมกันฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2547 ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจัดขึ้นในช่วงปลายทุกๆ วันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ โดยชุมชนสามารถประสานการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเข้ากับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างดี ทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์อาคารเก่ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนอัมพวา เพื่อตอบสนองประโยชน์การใช้สอยอาคารในปัจจุบัน ที่มุ่งให้เกิดผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่เห็นได้ชัดเจนในชุมชนริมน้ำ คือ ในปีพ.ศ.2547 ได้เริ่มมีเจ้าของอาคารบ้านเรือน บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมบางส่วน ได้ปรับเปลี่ยนการใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว เกิดขึ้น 3 แห่ง โดยกลุ่มผู้ครอบครองอาคารที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของชุมชนริมคลองอัมพวา ได้แก่ 1) บ้านเลียบนที โฮมสเตย์ 2) บ้านแม่อารมย์ โฮมสเตย์ 3) เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์ มีรายละเอียดดังนี้

### 1. บ้านเลียบนที โสมสเดย์

ผู้ประกอบการ นางสาวอนงค์ กฤตนันท์ อายุ 73 ปี

บ้านเลขที่ 298-316 ถ.เลียบนที ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคารมาเป็น ที่พักนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2548



ภาพที่ 5-1 ก่อนการเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ปี พ.ศ.2546



ภาพที่ 5-2 หลังการปรับเปลี่ยนการใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว พ.ศ.2548

ที่มา: หน่วยงานวิจัยอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## 2. บ้านแม่อารมย์ ไหมสเดย์

ผู้ประกอบการ นายธีระยุทธ พฤษหัตถพงศ์ อายุ 59 ปี

บ้านเลขที่ 434/1-2 ถ.ริมคลองอัมพวา ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคารมาเป็น ที่พักนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2548



ภาพที่ 5-3 ก่อนการเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ปี พ.ศ.2546



ภาพที่ 5-4 หลังการปรับเปลี่ยนการใช้สอยอาคารมาเป็น ที่พักนักท่องเที่ยว พ.ศ.2548  
ที่มา: หน่วยวิจัยอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 3. เรือนแพอัมพวา ไซมสเตย์

ผู้ประกอบการ นายบุญส่ง วรกุลบรรเจ็ด อายุ 64 ปี  
บ้านเลขที่ 139-147 ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ. สมุทรสงคราม  
ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยมาเป็น ที่พักนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2548



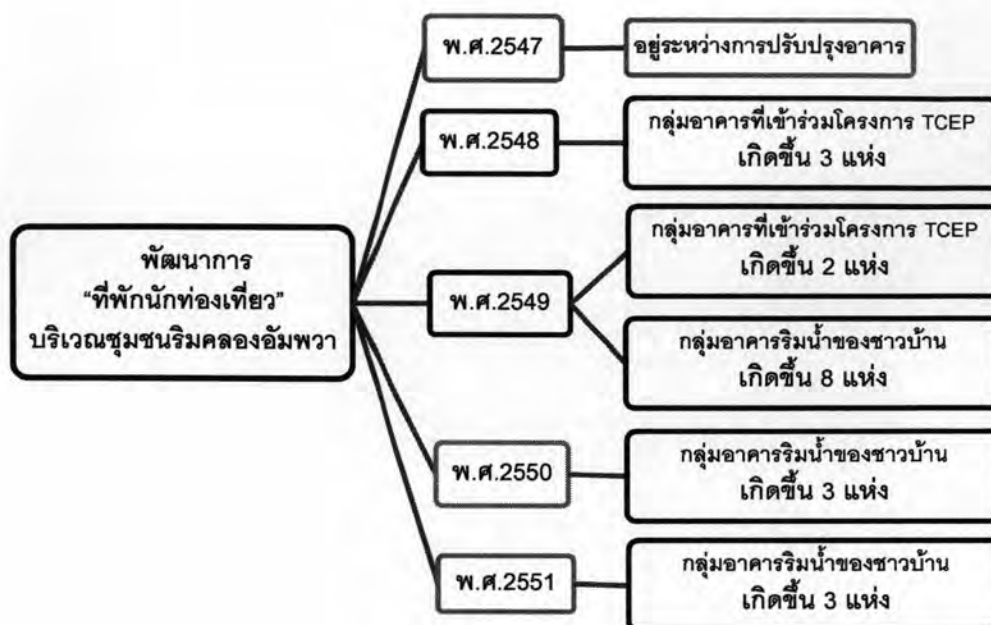
ภาพที่ 5-5 ก่อนการเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ปี พ.ศ.2546



ภาพที่ 5-6 หลังการปรับเปลี่ยนการใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว พ.ศ.2548  
ที่มา: หน่วยวิจัยอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภายหลังการสิ้นสุดโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ผสมกับการรื้อฟื้นตลาดน้ำขึ้นมาใหม่ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากปีพ.ศ.2548 ซึ่งมีจำนวน 25,000 คน เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่า 150,000 คน ในปีพ.ศ.2550 มีผลต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ และมีคนในรุ่นต่างๆ กลับมาสู่ชุมชน ทำให้เกิดความพยายามในการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ การฟื้นฟูการใส่บาตรพระทางน้ำ การทอดผ้าป่าทางเรือ การพัฒนาด้านศิลปะประเภทต่างๆ มีการนำเรือมาใช้ในการเดินทางและค้าขายทางน้ำ ทำให้การคมนาคมทางน้ำกลับมามีชีวิต ผู้ที่มีฝีมือในการปรุงอาหารคาวหวาน และการผลิตงานหัตถกรรมต่างๆ เช่น กะลามะพร้าว เครื่องเบญจรงค์ และสิ่งประดิษฐ์อื่นๆ สามารถขายสินค้าของตนจากการลงทุนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังทำให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอีกด้วย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการฟื้นฟู เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น หมดภาระหนี้สิน มีผลให้เศรษฐกิจของชุมชนที่เคยซบเซากลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2552)

การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องของ "ตลาดน้ำยามเย็นอัมพวา" ได้เริ่มมีกลุ่มบุคคลในรุ่นต่างๆ ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชน ที่เป็นลูกหลานหรือคนในครอบครัวเจ้าของอาคาร ทั้งที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในและนอกชุมชนได้อพยพกลับสู่ชุมชนอัมพวา รวมทั้งกลุ่มบุคคลภายนอกที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับชุมชน ได้เริ่มเข้ามาทำกิจการ "ที่พักนักท่องเที่ยว" ที่เพิ่มมากขึ้น ด้วยงบประมาณของตนเอง โดยการซื้อสิ่งปลูกสร้าง การเช่าสิ่งปลูกสร้าง และการเช่าช่วงอาคาร ซึ่งมีสัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวริมคลอง ที่มีการขยายตัวมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบใหม่ของชุมชนริมน้ำอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนในด้านต่างๆ จากเริ่มแรกมีเพียง 3 แห่ง เมื่อปี พ.ศ. 2547 ในปัจจุบัน (พ.ศ.2551) มีอาคารบ้านเรือนได้ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยมาเป็นที่พัก- นักท่องเที่ยว ตั้งแต่ บริเวณปากคลองอัมพวา ถึง ปากคลองวัดพระยาญาติ ทั้งหมด 19 แห่ง ได้มีการดำเนินการในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้



แผนภูมิที่ 5-4 แสดงพัฒนาการที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา

จังหวัดสมุทรสงครามมีที่พักนักท่องเที่ยว สำหรับบริการแก่นักท่องเที่ยวไว้เป็นจำนวนมาก มีกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ที่พักแบบโฮมสเตย์ (Home stay) และที่พักแบบ รีสอร์ท (Resort) ลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์จะเน้นการให้นักท่องเที่ยวพักอาศัยร่วมอยู่ในบ้านเดียวกับเจ้าของบ้าน ส่วนที่พักแบบรีสอร์ทจะให้นักท่องเที่ยวพักแยกบ้าน หรือจัดที่พักแยกเป็นสัดส่วนต่างหากกับเจ้าของบ้าน และมีความหรูหราและความสบายมากขึ้น แต่ไม่ว่าจะเป็นที่พักในลักษณะใดนักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้วิถีชีวิตแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ความเป็นอยู่ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าบ้าน และนักท่องเที่ยวจะได้พักอาศัยอยู่ริมแม่น้ำลำคลอง หรือท่ามกลางสวนผลไม้ริมคลองที่มีบรรยากาศเป็นธรรมชาติและเงียบสงบ จากการต้อนรับที่อบอุ่น เต็มไปด้วยอัธยาศัยไมตรีของชาวอัมพวา เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาอีกครั้ง จากการสำรวจในเดือนมีนาคม พ.ศ.2552 เฉพาะในเขตเทศบาลตำบลอัมพวามีสถานที่พักแรมทั้งสิ้นจำนวน 39 แห่ง เป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ 27 แห่งและที่พักแบบรีสอร์ท หรือกึ่งรีสอร์ท 12 แห่ง ลักษณะของบ้านพักส่วนใหญ่เป็นเรือนแถวไม้และเรือนไทยพื้นถิ่นที่ได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซม และตกแต่งภายในอย่างสวยงาม ตั้งกระจุกตัวอยู่บริเวณแนวสองฝั่งคลองอัมพวา สำหรับที่พักแรมทั้งหมดในจังหวัดสมุทรสงครามมี 268 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภออัมพวามีทั้งสิ้น 132 แห่ง (วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ,2552:4-75)



แผนภูมิที่ 5-5 แสดงจำนวนที่พักนักท่องเที่ยว ในจังหวัดสมุทรสงคราม

### 5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดที่พักนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนริมคลองอัมพวา

#### 5.3.1) กลุ่มอาคารที่พักนักท่องเที่ยว ที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) มีดังต่อไปนี้

- ☉ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มอาคาร ที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) จำนวน 5 แห่ง
- กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มอาคาร ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) จำนวน 14 แห่ง

ตารางที่ 5-1 แสดงกลุ่มอาคารที่พักนักท่องเที่ยว ที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP)					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียบนที โฮมสเตย์		☉			
2. บ้านแม่อรรมย์โฮมสเตย์		☉			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		☉			
4. บ้านครุฑ รีสอร์ท			☉		
5. บ้านป้าน้อย โฮมสเตย์			○		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			○		

7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			○		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			○		
9. ฐนิชาณ์ นูติศรีสอร์ท			★		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			○		
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์			○		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			○		
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			○		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				○	
15. บ้านน้ำเคียงเรือน โฮมสเตย์				○	
16. บ้านรักคลองอัมพวา โฮมสเตย์				○	
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท					○
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท					○
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนด์ โฮมสเตย์					○

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551

5.3.2) การใช้สอยอาคารบ้านเรือนก่อนการปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว มีดังนี้

- (1) กลุ่ม A1 ที่อยู่อาศัย จำนวน 9 แห่ง
- (2) กลุ่ม A2 อาคารเช่า จำนวน 2 แห่ง
- (3) กลุ่ม A3 สถานประกอบการ จำนวน 3 แห่ง
- (4) กลุ่ม A4 อาคารมูลนิธิขุนนิกรฯ จำนวน 1 แห่ง
- (5) กลุ่ม A5 อาคารปิดทิ้งร้าง จำนวน 4 แห่ง

ตารางที่ 5-2 แสดงการใช้สอยอาคารก่อนการปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียบบนที่ โฮมสเตย์		A1			
2. บ้านแม่อารมย์โฮมสเตย์		A1			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		A1			
4. บ้านครูปู รีสอร์ท			A1		
5. บ้านบ้านน้อย โฮมสเตย์			A3		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			A3		
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			A1		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			A4		
9. รุณิชาณ์ บุติศรีรีสอร์ท			A2		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			A1		
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์			A1		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			A5		
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			A1		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				A1	

15. บ้านน้ำเคียงเวียง ไหมสเดย์				A5	
16. บ้านรักคลองอัมพวา ไหมสเดย์				A1	
17. บ้านบุบผา วีรสาร					A5
18. เพลินอัมพวา วีรสาร					A2
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนดไหมสเดย์					A5

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551



5.3.3) ลักษณะการครอบครองที่พิกัดท้องเที่ยว สามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

- (1) กลุ่ม B1 โดยการถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 14 แห่ง
- (2) กลุ่ม B2 โดยการเช่าสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 3 แห่ง
- (3) กลุ่ม B3 โดยการเช่าที่ดิน เพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 1 แห่ง
- (4) กลุ่ม B4 โดยการเช่าช่วงอาคาร จำนวน 1 แห่ง

ตารางที่ 5-3 แสดงลักษณะการครอบครองที่พิกัดท้องเที่ยว					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียนที โฮมสเตย์		B1			
2. บ้านแม่อรรมย์โฮมสเตย์		B1			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		B1			
4.บ้านครูบุญ รีสอร์ท			B1		
5. บ้านบ้านน้อย โฮมสเตย์			B1		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			B1		
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			B1		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			B2		
9. ฐนิชาณั นูติคริสอร์ท			B1		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			B1		
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์			B4		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			B1		
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			B1		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				B1	
15. บ้านน้ำเคียงเรือน โฮมสเตย์				B1	

16. บ้านรักคลองอัมพวา โฮมสเตย์				B3	
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท					B1
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท					B2
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนดีโฮมสเตย์					B2

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551

5.3.4) ลักษณะผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยว สามารถแยกออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- (1) กลุ่ม C1 เป็นผู้ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนอัมพวา จำนวน 8 แห่ง
- (2) กลุ่ม C2 เป็นลูกหลานหรือคนในครอบครัวของผู้ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชุมชนอัมพวา จำนวน 4 แห่ง
- (3) กลุ่ม C3 เป็นลูกหลานหรือคนในครอบครัวของผู้ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่นอกชุมชน ที่อพยพกลับคืนถิ่น อัมพวา จำนวน 3 แห่ง
- (4) กลุ่ม C4 เป็นบุคคลภายนอกที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน จำนวน 4 แห่ง

ตารางที่ 5-4 แสดงลักษณะผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยว					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียบนที โฮมสเตย์		C1			
2. บ้านแม่อารมย์โฮมสเตย์		C3			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		C1			
4.บ้านครูปู รีสอร์ท			C1		
5. บ้านบ้านน้อย โฮมสเตย์			C1		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			C2		
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			C1		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			C4		
9. รุณิชาณ์ บุติคริสตอร์			C2		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			C1		
11. บ้านคลองอัมพวาโฮมสเตย์			C4		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			C2		

13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			C1		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				C1	
15. บ้านน้ำเคียงเรือน โฮมสเตย์				C3	
16. บ้านรักคลองอัมพวา โฮมสเตย์				C2	
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท					C3
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท					C4
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนด์โฮมสเตย์					C4

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551

5.3.5) ภูมิสำเนาเดิมของผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยว มีดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่ม D1 อัมพวา จำนวน 9 แห่ง
- (2) กลุ่ม D2 กรุงเทพฯ จำนวน 8 แห่ง
- (3) กลุ่ม D3 กาญจนบุรี จำนวน 1 แห่ง
- (4) กลุ่ม D4 ตำบลบางน้อย จำนวน 1 แห่ง

ตารางที่ 5-5 แสดงภูมิสำเนาเดิมของผู้ประกอบการที่พนักงานท่องเที่ยว					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียบบนที่ โฮมสเตย์		D1			
2. บ้านแม่อารมย์โฮมสเตย์		D3			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		D1			
4. บ้านครูปู รีสอร์ท			D1		
5. บ้านป้าน้อย โฮมสเตย์			D1		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			D1		
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			D1		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			D2		
9. ฐนิชาณ์ นูติคริสอร์ท			D1		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			D1		
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์			D2		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			D2		
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			D1		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				D4	
15. บ้านน้ำเคียวเรือน โฮมสเตย์				D2	

16. บ้านรักคลองอัมพวา ไฮมสเตย์				D2	
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท					D2
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท					D2
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนดีไฮมสเตย์					D2

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551

5.3.6) ลักษณะการได้มาของการครอบครองที่พิกนัगत่องเที่ยว แบ่งได้ 5 ลักษณะ ดังนี้

- (1) กลุ่ม E1 โดยการได้รับมรดกตกทอด จำนวน 12 แห่ง
- (2) กลุ่ม E2 โดยการซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 2 แห่ง
- (3) กลุ่ม E3 โดยการเช่าที่ดิน เพื่อก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 1 แห่ง
- (4) กลุ่ม E4 โดยการเช่าอาคาร จำนวน 3 แห่ง
- (5) กลุ่ม E5 โดยการเช่าช่วงอาคาร จำนวน 1 แห่ง

ตารางที่ 5-6 แสดงลักษณะการได้มาของการครอบครองที่พิกนัगत่องเที่ยว					
รายชื่อสถานประกอบการ	พ.ศ. 2547	พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551
1. บ้านเลียบนที โฮมสเตย์		E1			
2. บ้านแม่อารมย์โฮมสเตย์		E1			
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์		E1			
4.บ้านครูปู รีสอร์ท			E1		
5. บ้านป้าน้อย โฮมสเตย์			E2		
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์			E1		
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์			E1		
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์			E4		
9. ฐนิชาณ์ นูติศรีรีสอร์ท			E1		
10. มุมสบาย โฮมสเตย์			E1		
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์			E5		
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์			E1		
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์			E1		
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์				E2	

15. บ้านน้ำเคียงเรื่อน โฮมสเตย์				E1	
16. บ้านรักคลองอัมพวา โฮมสเตย์				E3	
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท					E1
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท					E4
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนด์โฮมสเตย์					E4

ที่มา: การสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551



5.4 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับเหตุจูงใจที่ได้ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

5.4.1) เหตุจูงใจจากโครงการและเหตุการณ์ต่างๆ ในการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา

(R1) โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่คลองอัมพวา (TCEP) ผลจากการดำเนินโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) ช่วยให้อาคารบ้านเรือนได้รับการอนุรักษ์และมีสภาพดีขึ้น เป็นแรงจูงใจให้ผู้ครอบครองอาคารอื่นๆ ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว อีกด้วย

(R2) โครงการรื้อฟื้นตลาดน้ำอัมพวา ทำให้อัมพวาเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้ครอบครองอาคารได้ดำเนินการซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น

5.4.2) เหตุจูงใจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยว

(r1) เป็นผู้ที่มีความพร้อมด้านการลงทุน สำหรับซ่อมแซมและปรับปรุงอาคาร รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจที่พักนักท่องเที่ยว

(r2) การเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม(TCEP) การได้รับเงินสมทบ 50 % ในการซ่อมแซมอาคารจากโครงการฯ

(r3) เป็นผู้ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและมีภูมิปัญญาเดิมอยู่ในอัมพวา เป็นการลดต้นทุนและความเสี่ยง ในการดำเนินธุรกิจที่พักนักท่องเที่ยว

(r4) ความเหมาะสมของสิ่งปลูกสร้าง ที่มีพื้นที่ใช้สอยมากพอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการนักท่องเที่ยว

(r5) ความต้องการเพิ่มประโยชน์ใช้สอยอาคาร การปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยใหม่ มาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว เพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ

(r6) เป็นการอนุรักษ์และรักษาอาคารเก่า ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนและบรรพบุรุษ ให้คงรูปแบบเดิมไว้ได้ พร้อมกับการจัดการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภาพรวม ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นเอกลักษณ์

(r7) ผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการและชุมชนจะได้รับ ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพ ให้กับตัวเองและครอบครัว

(r8) เป็นแรงจูงใจให้ลูกหลานอพยพกลับคืนถิ่นอัมพวา เพื่อให้ลูกหลานและบุคคลในครอบครัวของผู้ครอบครองอาคารได้อพยพกลับคืนถิ่นอัมพวา เพื่อมาทำธุรกิจที่พักนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 5-7 เหตุจูงใจที่ทำให้ผู้ประกอบการได้รับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคาร มาเป็นที่พักนักท่องเที่ยว										
รายชื่อสถานประกอบการ	R1	R2	r1	r2	r3	r4	r5	r6	r7	r8
1. บ้านเลียนบทิ โฮมสเตย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
2. บ้านแม่อารมย์ โฮมสเตย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
3. เรือนแพอัมพวา โฮมสเตย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. บ้านครูปู รีสอร์ท	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5. บ้านป้าน้อย โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	-	0	-
6. บ้านสวรรค์พิมาน โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
7. บ้านทรงไทย โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
8. บ้านเรือนสบาย โฮมสเตย์	-	0	0	-	-	0	-	-	0	-
9. ฐนิชาณ์ บุติศรีรีสอร์ท	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. มุมสบาย โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
11. บ้านคลองอัมพวา โฮมสเตย์	-	0	0	-	-	0	-	-	0	-
12. รสสุคนธ์ โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0
13. บ้านเรือนไทยเดิม โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	-
14. บ้านม่วงไม้ โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	-	-	0	-
15. บ้านน้ำเคียงเรือน โฮมสเตย์	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0
16. บ้านรักคลองอัมพวา โฮมสเตย์	-	0	0	-	-	0	0	-	0	0
17. บ้านบุบผา รีสอร์ท	-	0	0	-	0	0	0	0	0	0
18. เพลินอัมพวา รีสอร์ท	-	0	0	-	-	0	-	-	0	-
19. ดินเผา แกลลอรี่แอนด์โฮมสเตย์	-	0	0	-	-	0	-	-	0	-

ที่มา: แบบสัมภาษณ์ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2550 – 28 กุมภาพันธ์ 2551

## 5.5 สรุปท้ายบท

จากข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์และการสัมภาษณ์สามารถสรุปปัจจัยต่างๆ ที่เป็นเหตุจูงใจให้ผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวนั้น ได้ปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยอาคารมาเป็นที่พักนักท่องเที่ยวนั้น ได้ดังนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการต่างๆ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา ประกอบด้วย (1) โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (TCEP) (2) โครงการรื้อฟื้นตลาดน้ำอัมพวา (ข) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่พักนักท่องเที่ยวนั้น ประกอบด้วย (1) มีความพร้อมด้านการลงทุน (2) ได้เข้าร่วมโครงการ TCEP (3) ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และมีภูมิภานาเดิมอยู่ในอัมพวา (4) สิ่งปลูกสร้างมีพื้นที่ใช้สอยมากพอ (5) ความต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้สอยอาคาร (6) เป็นการอนุรักษ์และรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนและบรรพบุรุษให้คงรูปแบบเดิมไว้ (7) ผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการและชุมชนจะได้รับ และ (8) เป็นแรงจูงใจให้ลูกหลานอพยพกลับคืนถิ่นอัมพวา ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดที่พักนักท่องเที่ยวนั้น และเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นผลสรุปการศึกษา ในบทต่อไป